

NAPREJ

Glasiło jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldne.

Uredništvo in upravljanje v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 6, I. nadst. Učiteljska tiskarna.

Naročnina: po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 42.—, za pol leta K 21.—, za četrt leta K 10'50, za mesec K 3'50. Za Nemčijo celo leto K 46, za ostalo tujino in Ameriko K 54.

Inserati: Enostopna peti vrstica 30 v; pogojen prostor K 1.—; razglašeni in poslani vrstica po 60 v; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list so poštne proste.

Posamezna številka 20 vinarjev.

Uredništvo in upravljanje „Napreja“ imata telefonsko zvezo šte. 312.

Mir med nami.

Govoril sodrug Alb. Prepeluh na taboru »Svete vojske« v Ljubljani, dne 19. januarja 1919.

Kdo je kriv?

Štiri in več let so se klali narodi med seboj. Bojna vihra je razdejala najlepše dele sveta. Vse vprek se je uničevalo, kar so zgradili in uredili tisoči, milijoni ljudi s svojim bistrim umom, z delom, s pridnostjo in z vstrajnostjo. Ako je kdo vprašal: kdo je pač kriv tega velikega poboja, uničevanja, greha in zla, ni našel zadovoljivega odgovora. Nihče ni hotel prevzeti na sebe krivde, vsi so se je branili, niti sokrivde na vsem tem zločinskem delu ni imel nihče poguma priznati. Pribiti moram: V vsej dolgi svetovni vojni se ni našel človek, ki bi si upal izreči grozno besedo: Jaz sem kriv! Kdo bi pač bil, ki bi prevzel na sebe odgovornost za to gorje, to bedo, te očitne, vsakomur razumljive in jasne krivice?

Ali bo mir ali ga ne bo?

Boj in uničevanje sta končana. Človeštvo se je streznilo in sklepa »mir« med seboj. Ali bo človeštvo doseglo cilj, po katerem danes hrepeni? To je tisto veliko vprašanje, ki nas vse zanima te dni. Mislim, da ga bo doseglo, ako se bo odreklo vsemu tistemu, kar ga je nujno, neodvratno poglajalo v klanje in medsebojno pobijanje. Narodi si hočejo ustanoviti svojo zvezo, ki naj zabrani in onemogoči, da se povrnejo prepiri in vojne in zlasti takšne vojne. Mislim, da je takšna zveza mogoča, ako bo slonele na vseobče priznani resnici in pravici. Po dosedanjih izkušnjah nismo upravičeni imeti prevelikih upov v pravicoljubnost in resnicoljubnost človeštva. Vendar pa ni dvoma, da je mir med narodi potreben, pa ne samo potreben, ampak samoobsebi umiljiv, za vsakogar, ki misli in čuti, ki veruje in spoznava, da človek ni žival, temveč bitje, z umom in s srcem. Iz tega spoznanja se more poroditi trajni mir med narodi. Samo na principih resnice in pravice je možno zgraditi tisto lepo stavbo, ki ji pravimo »zveza narodov«.

Pravikrivec zla.

Spoznavamo v tem trenutku bede, ljudskega umiranja vsled nje, v tem trenutku, ko se zavedamo, da se mora na razvalinah starega zgraditi nov, boljši in pravičnejši svet, da je vse, kar je kdarkoli doletelo slabega vesoljno človeštvo, bilo sad laži. Kadarkoli in kjerkoli so ljudje premišljevali o vzrokih nesreč, ki so doletele človeštvo, vedno se je kot njih pravzrok oznamovala laž. Ta laž se je porodila v dušah posameznikov in se je potem kakor kuga razpasla med vse, ali vsaj velike dele človeštva. Vsaka resnična nesreča človeštva se je vedno rodila iz njegove lastne laži. Greh, kakor je bil, ravno kar minula svetovna vojna, smo vršili brez misli, tjavendan, in le tupatam smo se v posebno svetlih duševnih trenutkih vpraševali, kdo je kriv vsemu temu zlu. Označili smo kot krivca sedaj tega, sedaj zopet onega in občutili zaničevanje zanj. Nihče nikoli pa ni pomislil, da je krivda v vseh nas samih, da smo bili krivci tudi mi sami, zato, ker je bila krivda v naših srcih in glavah.

Iskanje resnice.

V vsej tej dolgi dobi neprestano se ponavljajočih zločinov, nezgod, bede in nasilnega umiranja, se nismo nikoli, ali pa le redkokdaj domislili tega, kar je božje v človeški duševnosti: resnice. Kot posamezniki smo životalili v lažljivih domišljijah, v sovraštvu do svojega soseda, v zavisti do vseh drugih in v podobnih nizkih nagonih. Velika večina nas vseh, nikoli ni resno jemala reka, da ne smeš storiti sosedu, kar bi tebi samemu bilo nemilo in nedrago. Takšno življenje in pa takšno nazarje posameznikov o življenju, se je zgostilo v narodih, dokler ni vzbuknila v silni plamen vseobčega sovraštva, nestrpnosti in poboja med ljudmi. Dolga leta se je človeštvo kopalo v krvi in v železu, ginilo v nepopisljni bedi, umiralo pod udarci svoje zaslepljenosti, predno se je zavedalo, da je potrebno preroditve in očiščenja, prevsem očiščenja. Sedaj išče poti, ki naj ga zopet povede do resnice in pravice. Sedaj zopet spoznavamo veliko vrednost prijateljstva svojega soseda in bližnjega, s pomočjo njegovega uma in zlasti srca. Sedaj zopet uvidevamo, da je vse, kar nas je pahnilo v nesrečo, vse tisto s slavnimi čini in brezmišelnimi besedami okinčeno

mišljenje in čustvovanje bila — laž, porojena v nas in iz nas samih. Spoznavamo, kako malo je bilo poštenja v našem hotenju in pojmovanju vskega življenja. Spoznavamo, da nas je to zavedlo v greh in krivičnost in nasilja, pahnilo končno v brezno, iz katerega bomo šele po težkem delu in trudu našli izhod na plan, pod sonce.

Narodi se pripravljajo na medsebojno spravo in da obude kes za zločine. Vedo, da mora ven vse, kar je zakrivilo to žalostno polpreteklost in sedanjost in da mora prevladati zavest, da jo blaginja in sreča celote in posameznika tisto, po čemur moramo stremeti. Bodoči mir bo trajen, ako bo temeljil na resnici, kakor je zapisana v srcu vsakega človeka, ako bo zadoščeno vsemu, kar občutimo kot dobro, pravično in pošteno, in bo zavrženo vse, kar občuti človeška notranjost kot nepoštenost in laž. Vse je odvisno od ljudi samih, ako se bodo ravnali po spoznanju, da se iz krivice more roditi le krivica, iz laži zgolj laž.

Kako smo živeli in kako moramo v bodoče?

Pomagati moramo, da se ustvari svet večje pravičnosti, kakor pa smo ga bili vajeni doslej. Kako? se vprašamo. Mislim, da tako, da vsak posameznik prispeva v ta namen s svojimi dejanji in zgledi, da bo, kratko rečeno, poskušal v zasebnem in javnem življenju uveljaviti svoj naradni čut poštenosti, resnice in spoštovanja do svojega soseda in bližnjika.

Ako se ozremo nazaj na predvojno dobo pri nas doma, se nehote spomnimo na grde in zaničevanja vredne razmere v našem javnem življenju, zlasti v političnem pogledu. Tu smo bili pravi tollovi Mataji. Strankarski in politični boji so se vodili s pomočjo laži, natolcevaja, škodoželjnosti in nestrpnosti. In kar smo počenjali v javnem življenju, tega se nismo ustrašili nadaljevati tudi v zasebnem. Tako smo zastupljivali sami sebe in ljudstvo navajali k lažem, nepoštenosti in podobnim ogabnostim. To pa mora nehati, vsi se moramo odločno postaviti v bran proti takšnemu zavednemu zastupljanju javnega in zasebnega življenja. — Zavedno in odkritosrčno moramo stremeti za tem, da postanemo resni narod poštenjakov in kot taki čuvarji človeškega dostojanstva.

Boj ali pomehkuženje?

Vprašal me boste: »Torej proč z vsakim medsebojnim bojem?«

Tako vprašanje zanikam. Vse življenje je boj, je spreminjanje danega, je večno presnavljanje naših misli in občutkov. Boj je edina možnost zdravega napredka v človeškem dejanju in nehanju. Toda ta boj mora biti pošten, in zlasti v zadevah javnega življenja načelen. Za idejno podlago naj mu služi spoznana resnica in pravica. V vseh primerih moramo odklanjati laž kot bojno sredstvo. Mogoče je, da se z lažmi lažje in hitreje dosega male uspehe, toda ne pozabimo, da so tako priborjene zmage le navidezne, hipne, in da se more iz njih roditi le zlo — ker so iz zla porojene. Ne smemo pozabiti, da so takšni, z lažjo priborjeni uspehi vedno v škodo tudi tistemu, ki jih tako pribori, ne zgolj njegovemu nasprotniku. V interesu celokupnosti je tedaj, da izbacemo laž iz svoje srede in se navadimo na poštenost in resnico v vseh primerih življenja. Zmota človeštva, katere zgodovinske priče smo bili mi vsi, je nedvomno pokazala, da se moramo dvigniti iz blata, po katerem smo se plazili, da se moramo odreči nepoštenemu orožju v bojih vsakdanjega življenja.

Ako pravim, naj zavlada med nami mir, ne mislim s tem na mir brezdelnosti, katerega posledica bi bila vsestransko pomehkuženje, temveč na to, da naj se boj vrši načelno, s pomočjo resnicoljubnosti in pravicoljubnosti. Kakor v zasebnem življenju, tako se mora tudi v vsem javnem življenju navaditi na poštenost.

Kako presodimo, kaj je resnica in pravica?

Ako je spor o tem, kaj je resnica in kaj pravica, kako moremo to presoditi? Mislim, da je možnost te presoje dana vsakomur, ker živi čut pravice in resnice v človeški naturi, ker je vsakomur vreden. Kar kdo spozna za pravico in za resnico, to naj si pridržijo, kar občuti kot krivično in spozna za laž, naj zavrže, tudi ako bi mu momentano bilo v škodo. Tako opremljen in oborožen se podaj vsakdo v vrtnec življenja, in nobenega dvoma ni, da bo imel uspeh, ako njegovo geslo resnice

in pravice ne bo zgolj navidezno, temveč se bo dotikalo jedra in bistva tega, za kar se bojuje.

Sklep.

Do miru pride človeštvo, pride narod, pride posameznik, ako bomo vpoštevali to, kar občutimo in spoznamo za pravično in resnično. Zaman pa bomo hrepeneli po trajnem miru, dokler se bomo prostovoljno uklanjali nasilju krivice in laži.

Vsa rešitev je v tem, da se navadimo vedno in povsod govoriti resnico.

„Jugoslavija“ in Pesek.

Gosp. Anton Pesek od »Jugoslavije« dokazuje vsak dan bolj, da je nečeden časnikiar. Pred več dnij je ponudil K 10.000 našemu uredništvu, če mu dokaže, da je navijalec cen in da je res tak človek kot ga je orisal naš »Naprej«. Mi smo sicer ta denar odklonili, ker se ga drže solze sirot, ker je pridobljen v tem nesrečnem vojnem času, ali sporočili smo gosp. vojnemu dobičkarju Pesku, naj ga izroči ljubljanskemu županu za ubožno akcijo, ker dokazati hočemo vse svoje trditve. Gosp. Pesek molči nato kot grob, ali po svoji revolverjski metodi — sumniči druge! Piše, da je »Naprej« v članku »vojni dobičkarji« pozabil na soc. demokratične voditelje, ki se take »reve«, da imajo lepe vile ter razpolagajo z velikim premoženjem, ki so dobavljali mast in drugo blago en gros na vagone. Pozivljamo gosp. Peska, da navede: kateri soc. dem. voditelji imajo vile, ki so si jih pridobili med vojno, in kateri so dobavljali mast in drugo blago na vagone! Bomo mu prav hvaležni, če nato enkrat definitivno odgovori. Vemo sicer, da ne bo odgovoril, ker mi prav dobro poznamo »naše voditelje« in vemo, da so to moške, ki jim ni prigovora.

Gosp. Pesek laže tudi rad — pravi, da naš list ščuje nerazsodno maso in da kliče vlado zoper vojne dobičkarje, in to ono vlado, v kateri imajo »Naprejevci« eno tretjino zastopnikov... Pesek ve, da to ni res, ker ve, da nova vlada, v kateri bi imeli soc. demokratije skoro eno tretjino (2 proti 7), še ni imenovana — ali, kaj to za gobezdača, ki ve, da se je zlagal.

Konstatiramo: urednik in lastnik Jugoslavije gosp. Pesek bi se rad izmuznil iz zagate, v katero je zašel ponujajoč K 10.000 za dokaze — ali prepričan naj bo, da mu vse zavijanje in sumničenje ne bo nič pomagalo. Nečeden časnikiar je in vsak dan postaja še bolj nečeden.

Politični pregled.

— Italijanske zahteve v Dalmaciji. Ženeva, 20. januarja. (Lj. k. u.) »Corriere della Sera« priobčuje dodatek k načelom, na katerih sloni italijanske zahteve po dalmatinski obali. List doprinese popolnoma stvarno dokaz nevzdržnosti italijanskih zahtev. Leta 1910. je prebivalstvo Dalmacije štelo 645 tisoč duš. Od teh je bilo po italijanski sodbi 40 tisoč Italijanov, po avstrijskem štetju pa le 18 tisoč. Zgodovinsko se da dokazati, da se je gospodarstvo Benečije zrušilo že leta 1779. Članek priha do zaključka, da se mora Italija odreči dalmatinski obali od Istre do Kotora, izvzemši mesto Zadar, ki leži nekako v višini Jakina. To mesto ima popolnoma italijanski značaj in je vsled tega zahteva Italija zase. Pač pa zahteva list garancije za varstvo italijanske manjšine, posebno v mestih Šibeniku, Splitu, Dubrovniku in Kotoru.

— Dogovori nekdanjih avstrijskih narodov se v kratkem objavijo. Dunaj, 21. januarja. (Lj. k. u.) Glasom dun. kor. urada poročajo listi, da se v kratkem uradno objavi dogovor, ki so ga sklenile narodne države na bivšem avstro-ogrskem ozemlju, toraj Nemška Avstrija, čehoslovaška država, jugoslovanska država in Poljska, in ki se nanaša na neovirani prevoz blaga, ki ga ena teh držav dobiva iz inozemstva po ozemlju druge teh narodnih držav. Na Ogrsko se ta dogovor ne nanaša, pričakovati pa je, da se bo tudi ogrska republika pridružila temu dogovoru.

— Kaj vse razburja današnja javnost. Inomost, 20. januarja. (Lj. k. u.) Glasom dun. kor. urada poročajo upravni odsek tirolske deželne skupščine, da je pred par dnevi »Bozener Zeitung« priobčila članek pod naslovom »Pismo Južnega Tirolca«, kjer se zavzema za spojitve Nemške Avstrije z Italijo. Ta članek, ki je bil prepovedan tudi v inozemstvu, je v najširših krogih zbudil veliko ogorčenje. Krščansko-socialni »Allgemeiner

Tiroler Anzeiger» ugotavlja v članku pod naslovom »Izdajalci na delu«, da je spisal članek »Pismo Južnega Tirolca« Attore Polomei, ki mu je italijanska vlada poverila propagando za gori omenjeni načrt in ki je vsakemu od štirih bolcanskih listov ponudil po 5000 lir za objavo tega članka. Edino-le »Bozener Zeitung« je podlegla izkušnjam in dobila za to 15.0000 lir.

— Češka tolerantnost nasproti Nemcem. Dunaj, 20. januarja. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Včeraj je bila tukaj seja zaupnikov socialno demokratične stranke za Dunaj in Nižje Avstrijsko. Udeležil se je seje tajnik stranke, Tomašek, ter čehoslovaški poslanik na Dunaju, Tusar. Le-ta je izjavil v svojem govoru, da bo vlada Čehoslovaške republike skrbela za slehernega čehoslovaškega državljan. Skrbela pa bo tudi za varstvo češke manjšine na Dunaju in bo z vsemi močmi delovala na to, da se čehoslovaški državljani presele na ozemlje čehoslovaške države. Zborovalci so odobrili poročila strankinega vodstva.

— Protizidovski izgredi v Budimpešti. Budimpešta, 20. januarja. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Včeraj je bilo tukaj več rojalističnih in protizidovskih shodov. Govorniki so govorili proti židom, proti vladarju grofa Karolyijem, doli z vlado! Nato so demonstracije odšli k odšli k palači grofa Karolyija, kjer so vzklikali: »Doli s Karolyijem, doli z vlado!« Nato so demonstrantje odšli raznim kavarnam in jih porušili. Demonstracije so bile popolnoma protizidovskega značaja.

— Volitve v Nemčiji. Berlin, 20. januarja. (Lj. k. u.) Vse kaže, da so se volitve splošno vršile mirno. Niti iz Berlina, niti od drugod ni nobenih vesti o motenju volitvenega akta. Edino-le v Dnalskem se volitve niso vršile brez nemira.

— Izid berlinskih volitev. Berlin, 21. januarja. (Lj. k. u.) Glasom dun. kor. urada se uradno naznanja naslednji izid volitev: Socialisti večine 365.564 glasov (5 sedežev), izvoljeni Scheidemann, Fischer, Pfannkuch, Schmidt in Heilmann; neodvisni socialisti 275.915 glasov (4 sedeži), izvoljeni Eichhorn, Haase, Laukant in Luize Zieta; nemška demokratična stranka 165.440 glasov (2 sedeža), izvoljena Naumann in Hartmann; nemško-nacionalna ljudska stranka 92.374 glasov (1 sedež), izvoljen Laverrena; nemška ljudska stranka 54.370 glasov (1 sedež), izvoljen Kahl; krščanska ljudska stranka 51.021 glasov (1 sedež), izvoljen Pfeiffer. Vsega skupaj je bilo oddanih 1.002.671 glasov.

— S'ljajna zmaga socialne demokracije v Nemčiji. Berlin, 21. jan. (Lj. k. u. Čehoslov. tisk. urad.) Izid nemških volitev je po najnovejših vestih naslednji: Sahside-novnova stranka je izvajala veliko zmago ter dobila 45% vseh mandatov, torej skoro polovico. Druga po moči je nemška demokratična stranka z 20%, centrum se je v splošnem vzdržalo na dosedanji višini. Velik poraz so doživeli neodvisni socialisti, ki so samo v svojih središčih, v Lipskem in Kalle, zopet priborili mandate. Število konservativnih mandatov do sedaj še ni znano. Scheidemannova stranka sicer nima absolutne večine, a jo bo bržkone tvorila z nemško demokratično stranko. Vsi voditelji velikih strank so bili zopet izvoljeni, tako n. pr. Scheidemann, Ebert, Haase, Erzberger, Gröber, Payer, Naumann, Fehrenbach, tudi Eichhorn, o katerem so že pripovedovali, da je pobegnil v inozemstvo.

— Nemško narodno skupščino skličejo v Weimar? Berlin, 21. januarja. (Lj. k. u.) Glasom dun. kor. urada poroča »Lokalanzeiger«, da sta se skupna in pruska vlada odločili, da ne skličejo narodne skupščine v kakem pruskem mestu. Kakor je list zvedel na pristojnem mestu, so sk odločili za Weimar, kjer se bo torej sestala narodna skupščina.

— Najmočnejša stranka v nemški narodni skupščini. Berlin, 20. jan. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Večerniki ugotavljajo glede izida volitev že sedaj, da bo socialnodemokratična stranka najmočnejša stranka v narodni skupščini in da bo nemška demokratična stranka druga najmočnejša stranka. Centrum je obdržal svoje stanje. Ne da se pa še pregledati, kako so izpadle volitve za druge stranke.

— Mednarodni socialistični kongres. Nauen, 21. jan. (Lj. k. u. — Brezlično.) Henderson in Huijsman sta dospela 18. januarja v Bern ter določila sporazumno z švicarskimi socialisti, da se snide mednarodni socialistični kongres 27. januarja v Bernu.

— Londonski pakt in rumunska pogodba. Pariz, 20. januarja. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: V ravnokar izšli prvi številki »Revue de Balcan« priobčuje dr. Vesnić članek, kjer se o londonskem paktu in o rumunski pogodbi glede Banata izraža nastopno: Izjavljam javno, da nas ti dve pogodbi nikakor preveč ne veže, prvič, ker imamo neomejeno zaupanje v močrost in pravičnost naših zaveznikov in drugič, ker ti dve pogodbi slonita na napakah. Pri sklenitvi teh pogodb nismo bili prisotni; zato vežeta samo one, ki so ji podpisali. Ti pa nimajo pravico, določevati našo usodo v času, ko smo se na njihovi strani borili lojalno in vdano. Ti pogodbi imata vse znake tajne diplomacije na sebi, kar jima jemlje veljavo pred mirovno konferenco, ki je odločena, da potrdi Wilsonova načela. Srbijo so mogli ugonobiti, toda nikoli ni omahovala; kajti vedela je, da pomenjajo njene žrtve nov svet svobode in pravičnosti. Zahtevamo le, kar nam gre po narodnostnem načelu, in proti tem principom se ne bomo nikdar pregrešili.

— Švedski zastopniki na mednarodni socialistični konferenci. Praga, 20. januarja. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tisk. urad poroča: Švedska je izvolila svoje zastopnike za mednarodno socialistično konferenco v Švici, in sicer Brantinga, Müllerja, urednika Engbergerja i. dr. Branting je že odpotoval preko Berlina.

S seje Narodne vlade SHS.

S 47. seje Narodne vlade SHS v Ljubljani z dne 17. januarja 1919.

Komisar Smodej je poslal telefonično poročilo o pogajanjih v Gradcu. Pogajanja se nanašajo na določitev demarkacijske črte in na upravna vprašanja. Nemci zahtevajo, naj gre demarkacijska črta po meji med Koroško in Italijo, dalje po meji med Koroško in Kranjsko do Freibacha, ob Freibachu do izliva v Dravo in dalje ob Dravi do koroško-štajerske meje, tako da ostane Nemcem velikovski, roški, beljaški in ziljski okraj. V tem ozemlju zahtevajo Nemci tudi upravo zase. Major pl. Andrejka je predlagal kot minimalno zahtevo Narodne vlade, da naj tvori demarkacijsko črto sedanja bojna črta. Nemci na to niso pristali in pogajanja so prišla na mrtvo točko. Tedaj je štajerski deželni glavar pl. Kaan predlagal posredovalno, naj zasedejo Karavanški predor entente čete, Velikovec pa nemško orožništvo. Slovenski zastopniki v Gradcu so se obrnili z ozirom na ta predlog po informacije na Narodno vlado. Narodna vlada stoji na stališču, da je ta predlog nesprejemljiv in da glede demarkacijske črte ne more ničesar odnehati od svojih minimalnih zahtev. V Gradcu sta dospela tudi oba ameriška častnika, ki se mudita v Jugoslaviji in pripravljata gradivo za mirovno konferenco. Pogajanja z Nemci so jako težavna, ker nastopajo nekateri nemški zastopniki s popolnoma neutemeljenimi očitani in žaljivimi izjavami.

Ministrstvo za gozdarstvo in rudarstvo v Beogradu je poslalo telegrafičnim potom navodila glede centralizacije tega urada. Narodna vlada prosi, da se zadeva uredi potom doggovora.

Finančno ministrstvo v Beogradu naroča, da sestavijo vsa poverjenišтва do 15. februarja t. l. proračun stroškov v svojem oddelku, in priporoča največjo štedljivost pri vseh izdatkih.

V naredbi št. 202 z dne 16. decembra 1918. (Uradni list št. 25) so se določile odškodnine za državne nameščence, ki so prestavljeni na drugo službeno mesto v domovino ali ki pridejo iz tujine v službo v domovini. Po določilih te naredbe bi bili uslužbenci državnih železnice deloma oškodovani. Zato se principijelno določi, da uslužbenci nobene kategorije železničarjev ne smejo biti oškodovani po novi naredbi; ako dobivajo po sedanjem regulativu višjo odškodnino, naj se ista nakazuje tudi nadalje po tem ključu. Nova naredba velja za železničarje samo, v kolikor nudi ugodnejšo odškodnino.

Celokupna vlada izda naredbo o pravici občin do posega po stanovanjih, kakor se je določilo na enketi o stanovanjskem vprašanju dne 15. januarja t. l.

Sestavil se je uradni imenik vseh železniških postaj v Sloveniji.

Z 20. januarjem 1919. se vpelje začasno za vse delavske kategorije pri železnicah osemurni delavnik. Narodna vlada pozivlja upravo državne in južne železnice, da se glede delavne dobe pri vseh ostalih kategorijah uslužbenstva med seboj posvetujeta in pripravita dogovorno z zaupniki uslužbencev primerne predloge; pri tem naj se varujejo prometni in upravni interesi.

Ministrski podtajnik v poljedelskem ministrstvu dr. Franc Vodopivec se imenuje okrajnim glavarjem. Ministrski podtajnik v ministrstvu za javna dela dr. Franc Ratej se prevzame v službo Narodne vlade kot vladni tajnik. Oba se pridelita poverjeništvu za notranje zadeve.

Tovarnarji kisa prosijo, da se jim da nekaj špirta na razpolago, da zamorejo obrat vzdrževati, ker se jim sicer pokvarijo priprave. Narodna vlada jim da špirit po primerni ceni, ki jo določijo strokovnjaki, na razpolago pod pogojem, da se tudi cena kisu primerno zniža.

Odobri se imenovanje veterinarskega višjega nadzornika Alojzija Paulina za začasnega vodjo veterinarskega odseka pri oddelku za kmetijstvo.

Pri pogajanjih v Trstu med zastopnikoma Narodne vlade in okupacijsko oblastjo se je dosegel tudi dogovor glede kurirske službe med Ljubljano in Trstom. Italijani bodo pošiljali v Ljubljano karabinierja, ki bo donesal po ital. oblasti cenzurirano pošto na predsedstvo Narodne vlade; tu bo pa prejemal pošto, cenzurirano po Narodni vladi, in jo dostavljal v Trst. Vsako pismo se bo torej dvakrat cenzuriralo, v Ljubljani in v Trstu. Občinstvo se na to opozarja s pristavkom, da se bo kurirska služba takoj opustila, ako se bo izrabljala v politične namene. Zato naj se uporablja kurirska služba samo za res potrebna obvestila, v prvi vrsti za pisma trgovskega značaja. Potom kurirske službe se bodo izposlovale tudi prehodnice v zasedeno ozemlje in obratno. Kurir ne bo prihajal v Ljubljano vsak dan, ampak samo po potrebi.

(Sklep Narodne vlade glede izplačila enkratnega nabavnega prispevka v februarju 1919. glede zvišanja draginske doklade aktivnim in v pokojnim državnim uslužbencem za mesec januar, februar in marec in glede zvišanja adjuta za praktikante in avskultante, so časopisi že objavili dne 18. januarja 1919.)

Gosp. Antonu Pesku.

Prijatelji so me opozorili, da ste se v včerajšnji številki doteknili tudi mene z nekim sumničjem, čes, če poznam soc. dem. voditelje, ki imajo lepe vile ter razpolagajo z velikim premoženjem, in ki so dobavljali mast in drugo blago en gros na vagone. Gospod Pesek — povem Vam, da jih ne poznam. Bo mi zelo ljubo, če mi jih označite. Vem le zase, da imam hišo in vrt, ki sem si jo sezidal več let pred svetovno vojno — vem tudi zase, koliko imetja imam. Vem tudi zase, da nisem nikakega blaga zase dobavljal —; prav hvaležen bom radi stranke, če se mi pove, kdo so tisti, ki so dobavljali mast na vagone in drugo blago en gros? Ako gospod Pesek misli, da bo zadel pisavo našega »Napreja«, če mene sumniči — se moti! Tudi se moti, če misli, da komu imponira titulatura »g. sodrug ravnatelj Tone Kristan«. Meni se zdi, da je ta vredna le enega — Peska...

Anton Kristan.

Dnevne vesti.

— Koliko je vreden dinar? Svoj čas je bilo javljeno, da je vrednost dinarja enaka vrednosti franka. Z druge strani pa zopet pravijo, da je vreden dinar v Švici le 30 centimov, kakor tudi naša krona. Koliko je torej vreden srbski dinar?

— VII. predavanje »Akademije«. Ker je slikar gosp. Ivan Vavpotič v sredo, dne 22. t. m. zadržan radi priprav za pariško, mednarodno, umetniško razstavo, se vrši predavanje šele v petek, dne 24. t. m. ob 8. uri zvečer v realki, risalnica, I. nadstropje. Tema: Moderne smeri v umetnosti in Slovenci.

— Razpis službe šolskega sluga. Na I. državni gimnaziji v Ljubljani je namestiti 2. stalnega šolskega sluga s sistemiziranimi službenimi prejemki in s pravico do službene obleke, oziroma denarnega namestka zanjo. Prosilci naj vložijo pravilno kolkovane in s šolskimi izpričevali, izpričevalom o znanju jezikov in o dosedanjem službovanju ter z uradno zdravniškim izpričevalom o zdravstvenem stanju opremljene prošnje do dne 20. februarja 1919 pri Višjem šolskem svetu v Ljubljani. Vojni invalidi, ki so sicer sposobni za tako službo (§ 1. zakona z dne 25. januarja 1914, drž. zak. št. 15), imajo prednost v zmislu naredbe Narodne vlade SHS v Ljubljani, št. 115, z dne 20. novembra 1918.

— Občni zbor slovenskih geometrov v Ljubljani se vrši v nedeljo, dne 26. januarja 1919 v uradnih prostorih na Vodnikovem trgu št. 5, II. nadstropje ob 10. uri dopoldne. Ker so na dnevnem redu važne reči in ker se isti dan popoldne vrši ustanovni občni zbor društva državnih uslužbencev SHS za slovensko ozemlje, naj se člani polnoštevilno udeležijo. — Odbor.

— Mariborska »Straža« piše: »Nad tri in pol milijona kren vrnega posojila je podpisalo prejšnje vodstvo mariborskega okrajnega sodišča iz denarja mladoletnih otrok in drugih varovancev, ki je bil naložen pri sodno-depozitnem uradu. Denar je bil z malimi izjemami last »malih« ljudi, katerih se ni dosti vprašalo, ali so z nakupom vojnega posojila zadovoljni ali ne. — Celo ubogi mladoletni otroci so morali žrtvovati za vojno furijo svoje za življenje pripravljene denarje!

— Prodaja telc, bikov in konj. Na deželni pristavi v Medvodah se bo prodalo prihodnji ponedeljek, dne 27. t. m. 16 telc, 2 bika in 5 konj. Opozarjamo na to prodajo naše živinorejce.

— Tatvine v Mariboru. Neki Uhl iz Špilja je ukradel iz mlina mariborske mestne aprovizacije 35 kilogramov moke, ki jo je potem baje prodajal po mestu. Redarstvo ga je zasačilo in prijel.

— Maribor brez mesa. Iz Maribora nam pišejo, da prihaja na mestni trg skrajno malo mesa, to se je zgodilo zlasti zadnje dneve. Piščancev je sicer na trgu obilo, toda priprsti revni delavec ne more dati za par piščancev kar 50 kron. Ali ne bi bilo mogoče urediti boljše prekrbo Maribora z mesom?

— »Službeni list kraljevine SHS.« Zadnji ministrski svet v Beogradu je sklenil, da naj takoj preneha izhajati dosedanji uradni list »Srpske Novine«. Namesto njega začne izhajati »Službeni list kraljevine SHS. Naslov lista bo natisnjen en dan v cirilici, drugi dan v latinici. Pravtako bo tudi besedilo deloma v cirilici, deloma v latinici. Vsi članki in naredbe bodo objavljene v cirilici in latinici.

— Izvoz žita iz Jugoslavije. Iz države SHS bi se moglo izvoziti iz inozemstva za približno 278 milijonov kron žita, seveda v normalni dobi. Srbija pri tem ni všteta.

— Cene tobaka padajo. Cene tobaka so padle od 45 na 20 levov za 1 kg.

— Organizacija poštne, brzojavne in telefonske službe. Na predlog ministra za pošto in brzojav dr. Lukinča, je ministrski svet odobril načrt za novo organizacijo poštne, brzojavne in telefonske službe v kraljevini SHS. Centralno vodstvo bo v rokah ministrstva, v čigar okrilju bo organizirano večje število odsekov in oddelkov. Uprava kot taka bo razdeljena na devet poštih ravnateljstev, in sicer Zagreb, Ljubljana, Split, Sarajevo, Temešvar, Beograd, Niš, Skoplje in Cetinje. Za glavnega ravnatelja bo imenovan dosedanji poštni ravnatelj Hadži.

— »Društvo državnih uslužbencev države SHS na slovenskem ozemlju« ima svoj ustanovni občni zbor pri-

hodno nedeljo, dne 26. t. m. ob 2. uri popoldne v veliki dvorani »Mestnega doma« v Ljubljani, na kar že danes, posebno tovariše na deželi opozarjamo. Za sestavo zadnje resolucije prosimo stvarnih prispevkov, ki jih je poslati vsaj do petka, t. j. 24. t. m. pripravljalnemu odboru na naslov t. č. predsednika gosp. Maksa Lillega, SHS višji. davč. upravitelja v Ljubljani. Gosp. Lilleg sprejema tudi vse priglasbe za pristop k društvu. Dopisnica zadošča. K društvu, ki bo osnovano na najvišji demokratski podlagi, pristopijo lahko vse strokovne stamovske organizacije z vsemi svojimi člani, pa tudi vsak aktivni ali umirovljeni najnižji in najvišji delavec države SHS, ne glede na čin ali spol. Prispevki za resolucijo naj ne obsegajo želja ali zahtev poedincev, temveč le posameznih strok že obstoječih stanovskih organizacij ter naj merijo v glavnem na zboljšanje gnotnega položaja drž. nastavljenecv. Ustanovni občni zbor naj bo jesen občnak naše organizatorične dozorelosti v mladi Jugoslaviji! Tovariši, agitirajte za kar najimpozantnejšo udeležbo!

— kš.

— **Kako si pomaga zagrebški deški proletarijat?** Iz Zagreba pišejo: Po zagrebških cestah hodijo dečki s krtačami in obrisačami ter si s čiščenjem čevljev služijo »mezdo«, da se prežive. Baje zaslužijo po 60 do 80 kron na dan. »Ni slabo«, pravi »Večerni list«. Res ni slabo, prisluziti na dan 60 do 80 kron, ali pa gospodje tudi pomislijo, kakšne posledice utegne imeti »vzgoja«, ki jo pobirajo dečki na cestah s čiščenjem čevljev? Naše mnenje je, da slabe.

— **Zemun se združuje z Belgradom.** Iz Hrvaške pišejo, da mislijo spojiti Belgrad in Zemun v eno mesto, ki se bo imenovalo Belgrad.

— **»Epohe« v Belgradu.** Ta nov list je pričel izhajati v Belgradu.

— **Draginja v Levovu.** Red v Levovu vzdržuje večinoma ženska milica. Ceste so umazane, ker manjka ljudi za čiščenje. Majhna sveča stane 7 kron, 1 liter petroleja 30 kron, 1 q premoga 50 do 60 kron, 1 čaša pitne vode 30 vinarjev.

Umetnost in književnost.

Iz gledališke pisarne: Sreda, 22. januarja: Ivo Vojnović: »Smrt majke Jugovičev« — Abonement »B« — Zvečer ob pol 8. — Četrtek, 23. januarja: Čajkovskij: »Jevgenij Onjegin« — Abonement »C« — Zvečer ob pol 8. — Petek, 24. januarja: Ivo Vojnović: »Smrt majke Jugovičev« — Abonement »A« — Zvečer ob pol 8. — Sobota, 25. januarja: Čajkovskij: »Jevgenij Onjegin« — Abonement »B« — Zvečer ob pol 8.

»Plamen«, Primil smo 1. broj polumesečnika za sve kulturne probleme, što ga pokrenuše Miroslav Krleža i Aug. Cesarec. Sadržaj: A. Cesarec: Monolog s kuglom zemaljskom. — Veliki komtur pred tribunalom savesti. — Mistifikacija jedne etike. — M. Krleža: Pesma naših dana. — Michelangelo Buonarroti. — Hrvatska književna laž. — »Plamen« izlazi svakog 1. i 15. u mesecu na najmanje 40 strana. Polugodišnja pretplata 20 K. Pojedini broj 2 K. Uredništvo i uprava: Zagreb, Ilica 7/I.

Shodi.

Seja splošno žel. organizacije za Jugoslavijo bo v četrtek, dne 23. t. m. ob 7. uri zvečer v društvenih prostorih z dnevnim redom: Nadaljevanje diskuzije o spomenih, ki naj izraža službene in plačilne zahteve železniškega osebja. — Na to sejo naj pride tudi upravna komisija.

Predsedstvo.

Dne 25. januarja 1919:

Ptuj ob 6. zvečer, poroča sodrug Kocmur.
Studenec (pri Mariboru) ob 6. zvečer.

Dne 26. januarja 1919.

Kamnik ob 2. popoldne, poroča sodrug dr. Lemež.
Vrhnika ob 3. popoldne, poroča inž. sodr. A. Štebi.
Poljčane ob 2. popoldne pri Baumannu, poroča sodr. Kopač.

Celje ob 7. zvečer »pri Zelenem travniku«, poročata sodruga Kocmur in Kopač.

Štore ob 2. popoldne, poroča sodrug Kocmur.
Faj (pri Mariboru) ob pol 4. popoldne.

Škofja Loka: V nedeljo, dne 26. t. m. ob 9. dopoldne se bo vršil v gostilni »pri Novem svetu« v Škofji Loki sestanek članov politične organizacije JSDS. Nihče naj ne manjka!

Ustanovni zbor Unije slov. rudarjev. V soboto, dne 1. in v nedeljo, dne 2. februarja 1919. se vrši točno ob 9. uri dopoldne v Trbovljah v prostorih Delavskega doma Ustanovni zbor Unije slovenskih rudarjev. Provizorični dnevni red: 1. Otvoritev ustanovnega zbora po propoziciji. 2. Volitev: a) predsedstvo zborovanja, b) komisije za pregledanje mandatov, za predlaganje volitev unijskega načelstva in kontrolo. 3. Poročilo o situaciji. Poroča sodrug Cobal. 4. Čitanje, odobrenje pravil in upravnega pravilnika. 5. Organizacija in taktika. Poroča sodrug Cobal. 6. Plačilne pogodbe in delavni red. Poroča sodrug Sitter. 7. Rudarsko zavarovanje. Poroča sodrug Sitter. 8. Volitev: a) unijsko načelstvo, b) širšega odbora, c) kontrole. 9. Raznoterosti. Glasom število članov ima Vaša podružnica (vplačevalnica) poslati na ustanovno zborovanje ... delegata. Predloge, o kateri se

misli razpravljati na zborovanju, naj se vpošlje vsaj 8 dni pred zborovanjem na sodruga Anton Ule v Trbovljah. Podružnična vodstva in vplačevalnice prosimo, da takoj izvolijo delegate ter jih naznanijo sodrugu Anton Uletu v Trbovljah. Če želijo delegatje prenočišče v Trbovljah, naj naznanijo nemudoma svoj prihod sodr. Uletu v svrhu, da se preskrbi stanovanje. — Za pripravljalni odbor Unije slov. rudarjev: Anton Ule, Melhijor Čobal, Ignacij Sitter.

Zadnje vesti.

Glede slovenskih in nemških spornih ozemelj.

Gradec, 21. jan. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Deželno zastopništvo socialno demokratske stranke na Štajerskem in klub socialno demokratskih članov štajerske, začasno deželne skupščine, sta sklenila, obrniti se do slovenskih socialnih demokratov ter do socialnih demokratov na Hrvatskem in na Srbskem zaradi nastopanja generala Maistra v krajih ob štajerski jezikovni meji, kakor tudi v povsem nemških nemških krajih na Štajerskem. Obrazložila bosta nasilstva, ki jih je zagrešilo vojaštvo ob jezikovni meji in v čisto nemških krajih. V dotičnih dopisih bodo navedena vsaka nasilja in se bo poudarilo, da se nikakor ne skladajo s pravom samoodločbe narodov. Socialna demokracija imenovanih dežel bo pozvana, naj uveljavi svoj upliv, da se odpravi zasedba jezikovno spornih ozemelj, zlasti pa zasedba čisto nemških krajev in da se ustvari položaj, ki nikakor ne krši samoodločbenega prava dotičnih pokrajin in krajev. Ta poziv se bo na primeren način objavil tudi mednarodnemu socialističnemu biroju.

Italijani zapuste slovensko ozemlje?

Zagreb, 21. januarja. (Lj. k. u.) Ban Mihalović je dobil iz Berna v Švici naslednjo brzozavko: Predsednik Wilson je odgovoril jugoslovanskemu meetingu v Bernu, da je prepričan, da bodo morali Italijani v kratkem zapustiti ozemlje, katerega prebivalstvo je po večini jugoslovansko. Na mirovni konferenci se bo resno razpravljalo o načrtu, zamenjati italijanske okupacijske čete z ameriškiimi. — Za odbor je podpisan Gerazimović.

Uradniške skupine češkoslovaške državnopravne demokratske stranke.

Praga, 20. januarja. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Včeraj je bilo tukaj zborovanje uradniških skupin češkoslovaške državnopravne demokratske stranke. Zborovanje je v svoji resoluciji evrglo razredni boj in se izjavilo za enako udeležbo vseh slojev na vladi. Zahtevali so ne samo politično, ampak tudi gospodarsko in socialno demokratizacijo. Govorniki so proti boljševizmu ostro nastopali.

Bulgari za federativno republiko.

Budimpešta, 21. januarja. (Lj. k. u.) Glasom Čehoslov. tisk. urada poroča »Az Est« iz Prage, da je po naročilu bulgarskega ministrskega predsednika Teodorova v Prago došel bulgarski zastopnik dr. Balabanov, da naprosi predsednika dr. Masaryka, naj bi prevzel posel nepristranskega posrednika pri uredbi odnošajev med Bulgarijo in Jugoslavijo. Bulgarija predlaga, naj Makedonija postane avtonomna država, Srbija pa republika. Na Balkanu naj bi se osnovala federativna republika, ki naj bi obsegala Srbijo, Hrvatsko, Dalmacijo, Slavonijo, Bosno, Hercegovino in Slovenijo. V tem primeru bi Bulgarija bila pripravljena pridružiti se jugoslovanski republiki.

Bratianu je šel v Belgrad.

Temešvar, 21. jan. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tisk. urad poroča: Rumunski ministrski predsednik Bratianu je odpotoval v Belgrad. Njegovemu potovanju pripisujejo veliko politično važnost.

Narodnostni minister na Ogrskem.

Budimpešta, 21. jan. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tisk. urad poroča: Danes popoldne je bil ministrski svet, ki se je posvetoval o vprašanju imenovanja narodnostnega ministra. Imenovan bo bivši tajnik trgovske in obrtne zbornice v Aradu, Varjasy.

Nemška narodna skupščina v Weimaru.

Berlin, 20. januarja. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Wolffov urad objavlja nastopno posebno izdanje: Berlin, 21. Državna vlada je sklenila sklicati narodno skupščino dne 6. februarja v Weimar. Skupščina bo sklicana v Weimar zato, da se ugotovi zlasti želji južno nemških držav. Ne mislijo pa na to, da bi premestili tudi državno vlado v Weimar.

Delni izid volitev v nemško narodno skupščino.

Berlin, 21. jan. (Lj. k. u.) Wolffov urad poroča: Po doslej še neuradnih poročilih se more smatrati, da je do danes opoldne izvolje-

nih 274 poslancev narodne skupščine iz 24 krogov od skupaj 37 krogov s 433 poslanci. Iz drugih krogov je zaznamovati veliko število delnih rezultatov, ki pa ne dopuščajo nikakršne gotove sodbe o razdelitvi mandatov. 274 poslancev je razdeljeno na razne stranke takole: Nemškonarodna ljudska stranka 24, krščansko socialna ljudska stranka 46, nemška ljudska stranka 11, nemška demokratska stranka 53, socialno demokratska stranka 114, neodvisna socialno demokratska stranka 19. Razen tega je dobila demokratska stranka kmetijskih in poljedelskih delavcev 1 mandat v Slezvig-Holsteinu, Bavarska kmetiška stranka po 2 mandata na Gorenjem in Dolenjem Bavarskem, meščanska stranka in zveza kmetov in vinogradnikov na Virtemberškem 2 mandata.

V berlinski elektrarni stavka.

Berlin, 21. jan. (Lj. k. u.) Dunajski kor. urad poroča: Delavstvo mestne elektrarne berlinske je začelo mezdno gibanje. Magistrat ni mogel privoliti v zahtevano preko 60 % znašajočo povišanje plač. — Promet pocestne železnice po glavnih ulicah je ustavljen. Tudi električna razsvetljava je v večjem delu mesta ustavljena.

Socialni demokrati v nemški narodni skupščini.

Frankfurt, 21. jan. (Lj. k. u.) Glasom Čehoslovaškega tisk. urada ceni »Frankfurter Zeitung« število socialistov večine v narodni skupščini na približno 200. Nemški demokratje bodo najbrže imeli sedemdeset sedežev.

Wilson za pravično jugoslovanske zahteve.

London, 20. januarja. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: »Daily Mail« objavlja nastopno vest: Osebe, ki so v stikih z italijansko mislijo, so izjavile, da je bil ministrski predsednik Orlando po svojem razgovoru z Wilsonom videti zelo presenečen zaradi stališča velikega državnika. Wilson je kratkoma odklonil priznanje italijanskih zahtev po drugem ozemlju razen po Trstu in Tridentu. Kakor znano, je zahteval Sonnino važen del Dalmacije in mesto Reko. Orlando bi se bil zadovoljil z Reko, vendar pa Wilson niti v tej točki ni maral popustiti. Večina prebivalstva dalmatinske obali je slovanska, ako tudi je v nekaterih mestih, kakor n. pr. v Zadru, italijanska. »Tudi na Reki je večina italijanska«, je rekel Orlando. Wilson pa mu je odvrnil, da je treba v gotovih primerih razen narodnostnih načel imeti tudi gospodarske potrebe pred očmi. Ker morejo imeti avstrijski Slovani dohod k morju samo preko Reke, bi bilo krivično, ako bi jim tega onemogočili zaradi nekoliko tisoč Italijanov, ki bivajo v tem mestu. Ako bi se Italijani branili priznati avstrijskim Slovanom pravico do dohoda k morju, nakopali bi si nove, nespravljive sovražnike in bi s tem spravljali Evropo v nevarnost. Kot prosta luka v rokah Italijanov, je menil Wilson, Reka nikakor ne bi nudila Slovanom zaledja zadostnih jamstev. Italijani Reke tvorijo le majhen jezikovni otočič sredi Slovanov. Ako bi priznali Slovanom le pristanišča dalmatinske obali, bila bi njihova le po dolgih železniških progah omogočena trgovina običajno oškodovana. Italijani očitajo Wilsonu, da med vodilnimi načeli mirovne konference ne mara pripustiti onega po strategičnih potrebah. Posest Reke bi Jugoslovanom omogočala obvladanje Adrije. Edino oporišče, ki bi Italijanom ostalo med Trstom in Reko, t. j. Pulj, jih ne bi moglo dovolj ščititi pred mogočno slovansko federacijo. Italijani so mnenja, da se Wilson s tem, ker ne priznava načela strategičnih potreb opira rajši na zadostno oboroženo zvezo narodov kot na najvažnejše jamstvo za mir.

Nevtralne državne in zveza narodov.

London, 20. jan. (Lj. k. u.) Posebni poročevalec Reuterjevega urada na mirovni konferenci v Parizu javlja: Sklep mirovne konference, da se bodo o načelih zveze narodov posvetovali samo države, ki so se udeležile vojne, je povzročil med zastopniki nevtralnih držav precejšnjo nezadovoljnost. Izjavili so, da nameravajo zavezniki ustvariti zvezo narodov in potem reči: »Načela zveze so ta in ta. Pristopiti morete zvezi, ali pa tudi ne.« Zastopniki nevtralnih držav so izjavili, da bi se njih pristop zvezi z istimi pogoji kakor Nemčija ne strinjal s častjo njihovih držav.

Poljska vlada proti socialistom.

Varšava, 21. jan. (Lj. k. u.) Poljska brzozjavna agentura poroča: Kabinet Paderevski energično nadaljuje svoje delovanje, da zatire razširjevanje boljševizma. Število aretiranih raste od dne do dne. Vlada ne aretirajo samo splošno znanih boljševiških agitatorjev, temveč je začela tudi nadzirati delovanje sovražnikov družabnega reda. Vsi privatni avtomobilji v Varšavi so pod strogo kontrolo. V soboto

zvečer so preiskali več komunističnih klubov in aretirali več oseb. Komunistični list »Sztandar Sozialismus«, ki je v svoji sobotni številki proslavljal Liebknechta in Roza Luksemburgovo in ki je označil umor obeh za krvavo katastrofo, je bil v soboto na povelje policije ustavljen. Javnost odobrava vse te odredbe. Mesto je mirno. To dejstvo je tem znamenitejše, ker je volilno gibanje zelo živahno in ker imajo vse stranke vsak dan svoje volilne shode. Tri ekstremne struje, ki so se združile pod imenom »Komunistična stranka«, so sklenile, vzdržati se volitev. Brezdvomno je, da se denarna sredstva, s katerimi razpolagajo komunisti, dali ne samo ruski boljševiki, temveč tudi njihovi nemški prijatelji. Vesti o atentatih na Paderevskega so neresnične. Vlada je včeraj zavezniki državam naznanila, da je prevzela poslovanje.

Ukrajina v vojnem stanju z Rusijo.

Stryj, 21. jan. (Lj. k. u.) Ukrajinski tiskovni urad poroča: Vlado hetmana, ki se je upirala na tuje vojaške čete in na reakcionarne politične kroge Rusije, ki so pred boljševiškim terorjem pobegnili v Ukrajino, je strmoglavila ustaja vsega ukrajinskega naroda. Organizacija vstaje je bila v rokah narodne zveze, ki so ji pripadali ukrajinski meščani, razumništvo in socialistični krogi, izvzemši komuniste skrajne leve in stranke skrajne desnice, ki so se zavzemale za centralizacijo. Narodna zveza je izvolila direktorij petih članov, z Viničnikom na čelu, ki se mu je posrečilo, tekom enega meseca organizirati veliko republikansko in dobro disciplinirano armado, katera je 14. decembra, torej en mesec po proglasitvi ustaje, zasedla mesto Kijev, zadnjo postojanko reakcije. Nova vlada si je nadela nalogo, da vzpostavi mir in red v deželi, kar pa je le mogoče, če se upoštevajo načela narodnih pravic in če se nemudoma izvedejo agrarne in druge gospodarske reforme v obliki zakonov. S tega vidika je direktorij obnovil zakon o narodni avtonomiji in izdal celo vrsto naredb, da se uredijo različna agrarna in delavska vprašanja. Z ozirom na zmanjšano politiko je direktorij sklenil, varovati strogo nevtralnost, ter izjavil, da priznava Wilsonova načela in je pripravljen, prevzeti del mednarodnih dolgov, ki odpadejo na Ukrajino kot dedinjo bivšega ruskega carstva. Glavna naloga mednarodne politike direktorija bo, združiti vse ukrajinske pokrajine, brez ozira na bivše državne meje. Boljševiki, ki so z velikim zanimanjem opazovali boj ukrajinskega naroda proti reakciji, so s svojimi četami zasedli mesto Karkov. Izza 11. januarja ob 12. opoldne se Ukrajina z rusko sovjetsko vlado nahaja v vojnem stanju. S tem dnem poteče rok, ki ga je ukrajinski direktorij stavil sovjetski vladi za odgovor ultimata in v katerem mora Rusija umakniti svoje čete z ukrajinskega ozemlja. Po zadnjih vesteh so ukrajinske čete taje že prešle v napad.

Aprovizacija.

Sol se nakazuje strankam samo v pondeljkih, sredah in petkih v mestni posvetovalnici od 9. do 12. ure dopoldne.

Prekajeno meso se dobi v vojni prodajalni v Gosposki ulici. Cene se proizvedo v trgovini.

Prodajalci sladkorja se vabijo, da se zglase zanesljivo v petek, dne 24. in v soboto, dne 25. t. m. v sladkorni centrali pri gosp. ravnatelju Lillegu, radi nakazila sladkorja.

Prodaja sladkorja. Od pondeljka, dne 27. t. m. do vstetega petka 31. t. m. se dobi na vsako sladkorno izkaznico za januar še po en kg sladkorja, ki stane 3 krone 20 vin. — Kdor bi sladkor dražje prodajal bode strogo kaznovan. To velja tudi za tiste, ki bi skušali prodajati sladkor dražje pod roko.

Razno.

* Anekdota iz svetovne vojne. Prva: Vojno pismo nemškega kateheta P. M., ki je služil na južnem bojišču kot vojni kurat. To pismo je pisal gospod katehet svojim učenkam in pravi med drugim: »Rojstnega dne našega cesarja sem bral vojaško mašo; seveda zunaj na prostem. Vojaki so peli pesem: »Kam naj se obrnem?« ... Med mašo je streljala naša artilerija v Srbe, da so jim roke in noge letale po zraku. Po maši sem imel kratko pridigo. (7. novembra 1914.) — Druga: Pred celico prestolonaslednikova morilca. Sin piše svojim starišem: »Na straži sem stal tudi že v trdnjavski kaznilnici. Tu se nahaja vse polno kaznjencev in zločincev. Zadnjič sem stražil kot »straža za zločince št. 1«. Kako to zveni, kaj ne? Z nabito puško sem stal pred celico, trdno zaklenjeno, v kateri je bila vdelana majhna odprtina. Dobil sem ukaz, da moram pogledati skoz njo vsake tri minute in natančno paziti, kaj dela jetnik. Ali veste, kdo je bil notri? Princip, morilec avstrijskega prestolonaslednika in njegove soproge. Vsi trije so tu v Theresienstadtu. Princip je na nogah uklenjen in obdan z verigami. Kako mi je bilo pri srcu, ko sem stal za mladim, inteligentnim človekom z nabito puško, tri korake za njim! Verige rožljajo pri vsakem koraku. Govoriti ne sme niti besede, tudi čitati in pisati ne sme! Ponoči mora goreti v celici luč. Vsakdo se mora čutiti srečnega, ki ne prebiva tam notri. (23. januarja 1915.)

* Zadrugištvo, jedro nove gospodarske politike. Često je bilo že dokazano, da se je izkazalo zadrugištvo kot obvarovalec nepremožnih slojev. Danes se pa tudi začenja zadrugištvo kazati kot osnovna podlaga novega gospodarskega življenja, ki se ustvarja sedaj na razvalinah prejšnjega zasebnega kapitalističnega sistema. Kolikor močimo opazovati zamotane politične in gospodarske razmere v Rusiji, vidimo, da prevzame zadrugištvo v tej težki dobi domače anarhije vse težkoče gospodarskega življenja v svoje roke in postaja centrum ruskega gospodarstva sploh. Enake razmere se pojavljajo v Avstriji, kjer je položaj radi domačega nesporazuma enako zamotan. Avstrijski zadrugišniki se ne boje odgovornosti in dela, ki ga bodo morali izvršiti, da se izpremeni gospodarsko življenje bivše podonavske monarhije v formo zadrugištva. Tudi drugod lahko opazujemo, da začenja zidati na razvalinah kapitalističnega življenja, moderno in ljudsko zadrugištvo svoje stavbe. Jugoslovansko zadrugištvo pri tem delu ne bo zadnje. Že sedanje njegovo stanje priča o tem.

* Razno. Francozi so zaplenili, v zasedenem ozemlju kovine, posebno kovinske valje, v vrednosti okrog 8 milijonov mark. — Nizozemski korespondenčni bureau »Radio« poroča, da bodo izgnali iz Belgije vse tam se nahajajoče Nemce. — Krščansko-socialni republikanci v Nemški Avstriji se podpisujejo na nekem vabilu: »Gospod okrajni predstojnik, cesarski svetnik Tomaž Pohrzer, gospod cesarski svetnik Jožef Nemetz ... Skoro je to podobno, našim ... svetnikom ... v raznih imenovanjih ... Ententa hoče porabiti Poljake kot varuhe proti boljševikom. Oni bodo ustavili val boljševiških nazorov, valeč se od vzhoda ... Dvomimo! — Zveza angleških trafikantov je sklenila, da ne bo prodajalo tekom prihodnjih petih let ne nemških, ne avstrijskih tobačnih izdelkov in da ne bo kupčevala z nemškimi ozir. avstrijskimi tobačnimi tovarnami. — Po poročilu »Algemeen Handelsblada« pripada novi angleški vladi pet članov delavske stranke (»Labour Party«). — Delavski svet v Bremenu je sklenil, da se mesto Bremen udeleži volitev v narodno konstituanto. — Budimpešto zasedajo ententne okupacijske čete. — »Frankfurter Ztg.« poroča, da je umrlo v Nemčiji kot žrtev ententne izstradalne politike 763.000 oseb (leta 1917. 260.000 in leta 1918. 297.000.) — Prostožidariji so ustanovili v zadnjih dneh na Dunaju svojo organizacijo, tkzv. »ložo«. Prostožidarske lože niso bile prej v Cislatajtaniji priznane organizacije; v Transilajtani pa.

Izdajatelj in odgovorni urednik
Josip Petecan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

**Agitirajte za socialno demokracijo
tično časopisje!**

Učiteljska tiskarna

registrovana zadruga z omejeno zavezo,
Ljubljana Frančiškanska ul. 6.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejšje plakate in vabila za ... shode in veselice. ...

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, itd.

Stereotipija. — Litografija.

Dražbeni oklic.

Lesene barake se bodo potom javne dražbe prodale in sicer:

Dne 24. t. m. v Ljubljani: a) na zemlji Simona Praprotnik Jenkova ulica št. 7. ležeče (3 barake).

b) ležeče ob Martinovi cesti št. 3 in 5 (3 velike barake).

Dne 25. t. m. Na Rožniku in v Rožni dolini: (3 barake).

Dne 27. t. m. Na Vrhniki: (2 baraki).

Dne 28. t. m. V Litiji-Hotič: (več lesenih barak).

Dne 29. t. m. Na Žabnici pri Škofji Loki tik želez. postaje: (1 baraka).

Dne 30. t. m. Na Primskem pri Kranju: (1 baraka).

Kupnino je položiti takoj v gotovini.

Komisija se snide vsaki dan ob 9. uri dopoldne na licu mesta.

V Ljubljani, dne 20. januarja 1919.

Za vodstvo stvarne demobilizacije:
Jelenc stotnik.

Naznanja se, da bo staroznana

gostilna pri Sulčiču

v Vel. Štirju št. 44
pri Zidanem mostu

dne 25.
prosina t. l.

zopet
otvorjena !!

Za dobro pijačo in mrzla
jedila se bode vedno
skrbelo

Za obilen obisk se priporoča
Jak. in Franja Leder.

Miši, podgane, stenice, šurki!

Izdelovanje in razpošiljanje preizkušenega radikalno učinkovega uničevalnega sredstva, za katero vsak dan dohajajo zahvalna pisma. Za podgane in miši K 5; za šurke K 5; tinktura za stenice K 2, posebna močna tinktura K 5; uničevalec moljev K 2; prašek proti mrčesom K 2 in K 4; tinktura za človeške uši K 3; mazilo proti ušem pri živalih K 2; prašek za uši v obleki in perilu K 2; tinktura proti pasjim bolham K 150; prašek proti pernini ušem K 2; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničev. rastlin) K 3; Pošilja na povzpetju: Zavod za pokončevanje mrčesa M. Jünker, Zagreb 40, Petrinjska ulica 3, III.

— Delniška glavica —
K 10.000.000.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Ljubljanska kreditna banka
v Ljubljani.

Poslovnica razredne loterije.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Rezervni fond okroglo
K 2.000.000.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, financira erarične dobave in dovoljuje aprovizacijske kredite